

GUY DE MAUPASSANT
Bel-Ami

Bel-Ami

© Önsöz: Douglas Parmée, “Maupassant and Bel-Ami”,
Bel-Ami, Maupassant, Penguin Books, 1975.

© Sonsöz: Robert Lethbridge, “Introduction”, *Bel-Ami*,
Oxford University Press, 2008.

İletişim Yayınları 2161 • İletişim Klasikleri 85

ISBN-13: 978-975-05-1767-9

© 2015 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2015, İstanbul

DIZI YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYANLAR Can Belge, Emrah Serdan,

Ümran Küçükislamoglu

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ James Tissot, “Tartışma”, 1874-1876

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Ayla Karadağ

BASKI ve *CLT* Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

GUY DE MAUPASSANT

Bel-Ami

Bel-Ami

ÇEVİREN *Can Belge*

DOUGLAS PARMÉE'NİN ÖNSÖZÜ VE
ROBERT LETHBRIDGE'İN SONSÖZÜYLE

HENRI RENÉ ALBERT GUY DE MAUPASSANT 5 Ağustos 1850'de Scie Nehri kıyısındaki Tourville-sur-Arques'ta dünyaya geldi. Varlıklı ailelere mensup Gustave de Maupassant ve Laure Le Poittevin'in ilk çocuğuydu. Aile Normandiya bölgesinde farklı yerlerde yaşadıkdan sonra Château de Grainville-Ymauville'e yerleşti. Guy 1859'da Paris'teki Banque Stolz'da işe başladı. Aile ertesi yıl Boulogne yakınındaki Passy'ye yerleşti. 1959 sonbaharında Lycée Napoléon'a yazılan Guy, 1863'te Yvetot'da yatılı bir Katolik okuluna devam etti ve ilk şiirlerini kaleme aldı. Yvetot'da öğrenimine devam ederken yazdığı müstehcen bir şiir nedeniyle okuldan atıldıktan sonra Rouen'daki Lycée Corneille'e yazıldı. 1869'da bakaloryasını verdi, ressam Gustave Courbet ile tanıştı. Sonbaharda hukuk okumak için Paris'e döndü. Fransa Prusya'ya savaş ilan ettikten sonra askere çağırıldı. Acemi eğitimini aldıktan sonra Rouen'a yazıcı olarak gönderildi. 1871'in Ocak ayında ateşkes imzalandıktan sonra Eylül'de tezkeresini aldı. 1872'de Donanma ve Koloniler Bakanlığı'na başvurusu reddedilince yer açılana kadar bakanlıkta ücretsiz çalışmaya başladı. 1874'te mevkii onaylandı. 1875'te ilk öyküsü olan "La Main d'écorché" (Derisi Yüzülmüşün Eli) Joseph Prunier mahlasıyla *l'Almanach lorrain de Pont-à-Mousson* dergisinde yayımlandı. 1876'da Paris edebiyat çevrelerine girdi; Gustave Flaubert, Stéphane Mallarmé, Émile Zola, Joris-Karl Huysmans ve Ivan Turgenev gibi yazarlarla arkadaşlık etti. Bu sıralarda göğüs ağrıları çekmeye başlayan Maupassant'ın Mart 1877'de frengiye yakalandığı anlaşıldı ve yaz sonunda iki ay hastalık iznine çıktı. 1878'de Eğitim Bakanlığı'na atandı. Bu dönemde üzerine çalıştığı romanı *Bir Hayat'a* ara vererek *La Vénus rustique* (Köylü Venüs) adlı uzun bir şiir ve birkaç öykü yazdı. 19 Şubat 1879'da ilk oyunu *Histoire du vieux temps* (Eski Zamanlar Tarihi) Paris'teki Théâtre-Français'de sahnelendi. 1880 yılının ilk aylarında "Une fille" (Bir Kız) isimli müstehcen bir şiir yazmakla suçlandı, ama Flaubert'in yazdığı savunmadan sonra davadan vazgeçildi. Aynı yıl Zola'nın derlediği natüralist hikâye antolojisi *Les Soirées de Médan*'da Fransa-Prusya savaşı hakkında yazdığı "Yağ Tulumu" hikâyesi ve ilk öykü denemelerinden biri olan *La Maison Tellier* (Tellier Evi) yayımlandı. Bir kısmı 1882'de *Panurge* dergisinde yayımlanan *Bir Hayat* adlı romanı, 1883'te *Gil Blas*'da tefrika edilmeye başladı, aynı yılın Nisan ayında ise kitaplaştırıldı. 1884'te ikinci romanı *Bel-Ami*'ye başladı. 1886'da Londra'ya gitti. Üçüncü romanı *Mont-Oriol* (Oriol Dağı) 1886'da *Gil Blas* tefrika edildi, 1887'de yayımlandı. 1888'de dördüncü romanı *Pierre ve Jean* ile *Sur Peau* (Su Üstünde) yayımlandı. 1889'da *Fort comme la mort* (Ölüm Gibi Güçlü), 1890'da *La Vie errante* (Avare Yaşam) yayımlandı. Aynı yıl son romanı *Kalbimiz* tefrika edildi, Haziran ayında yayımlandı. Bu sırada sağlık durumu iyice kötüleşmişti. 1891'de *L'Angelus*'ye başladı; oyunu *Musotte* ilk kez sahnelendi. 1892'de yeni yılı annesiyle geçirdikten sonra Cannes'daki evine döndü ve o gece mektup açacağıyla boğazını kesip intihara teşebbüs etti. Passy'deki bir kliniğe götürüldü ve frenginin üçüncü safhasına ulaştığı ve genel felç geçirdiği teşhis edildi. 6 Temmuz 1893'te hayatını kaybetti.

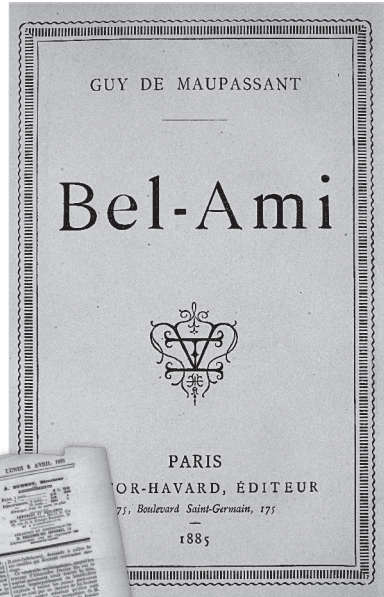
İÇİNDEKİLER

ROMANA DAİR GÖRSELLER	7
KRONOLOJİ	15
ÖNSÖZ	
MAUPASSANT VE <i>BEL-AMI</i> / DOUGLAS PARMÉE	25

Bel-Ami

<i>Birinci Kısım</i>	39
<i>İkinci Kısım</i>	207
SONSÖZ	
PARA, CİNSELLİK VE GÜÇ / ROBERT LETHBRIDGE	373

- *Bel-Ami*'nin 1885'te yapılan ilk baskısının kapağı.
- *Bel-Ami*'nin tefrika edildiği *Gil Blas* gazetesinin 6 Nisan 1885 tarihli nüshasının birinci sayfası.

Birinci Kısım

1

Georges Duroy, kasadaki kadından 5 frankının üstünü aldıktan sonra lokantadan çıktı.

Hem doğuştan hem de eski astsubaylığından gelen fiyakasıyla sırtını dikleştirdi, askerlere özgü bir tavırla ve alışkanlıkla bıyığını burdu ve hızlıca, serpme ağı gibi yayılan cazip delikanlı bakışıyla, akşam yemeğini geç saate bırakmış insanların üzerinde gezdirdi gözlerini.

Kadınlar başlarını kaldırıp ona bakmışlardı, üç küçük işçi kızı, saçları dağınık, bakımsız, her zaman toz içinde bir şapka giyen ve elbisesi hiçbir zaman üstüne tam oturmeyen orta yaşlı bir müzik öğretmeni ve kocalarıyla birlikte iki burjuva kadını, onlar da bu sabit fiyatlı ucuz lokantanın müdavimleriydi.

Kaldırımı geldiğinde bir an durup ne yapacağını düşündü. 28 Haziran'dı ve ay sonuna kadar 3 frank, 40 santim kalmıştı cebinde. Ya öğle yemeği yemeksizin iki akşam yemeği, ya da akşam yemeği yemeksizin iki öğle yemeği yiyebilirdi, tercihine göre. 30 kuruş tutan akşam yemeği yerine 22 kuruş tutan öğle yemeğiyle yetinirse 1 frank, 20 santim artıracığını düşündü, bu da, ekmek ve salamdan ibaret iki yemek daha, üstüne bulvar-

da iki bira anlamına geliyordu. Akşamların en büyük keyfi ve en büyük masrafı buydu; Notre-Dame-de-Lorette Sokağı'ndan aşağı doğru yürümeye koyuldu.

Süvari üniformasını taşıdığı zamanlardaki gibi yürüyordu, göğsünü şişirerek, bacakları sanki attan yeni inmiş gibi hafif aralık; o tıklım tıklım sokakta omuzlara çarparak, kendi yolundan milim şaşmamak üzere insanları itip kakarak, kaba bir şekilde ilerliyordu. Epeyce solmuş silindir şapkasını hafifçe kulağına doğru yatırıyor, topuklarıyla kaldırım taşlarını dövüyordu. Sivil hayata geçmiş yakışıklı asker fiyakasıyla daima birilerine; yoldan geçenlere, evlere, bütün şehre meydan okur gibi bir hali vardı.

Varsın altmış franklık kıyafetle dolaşsın, göz alıcı bir zarafeti vardı her zaman, belki biraz alelade, ama sahici. Uzun boylu, yapılı, kumral, ama belli belirsiz kızıla kaçan, kestane rengi bir kumraldı. Dudağının üstünde köpürüyormuş gibi görünen uçları yukarı kıvrık bıyığı, delici açık mavi gözlerinin ortasında küçücük gözbebekleri, alnının çatından bir çizgiyle ikiye ayrılan, doğuştan kıvrıkcık saçlarıyla halk romanlarından fırlamış kötü karakterleri andırıyordu.

Paris'in o soluk alınamayan yaz akşamlarından biriydi. Hamam gibi sıcak şehir boğucu gecenin içinde terliyordu sanki. Kanalizasyonlar granit ağızlarından mikroplu kokularını veriyor, bodrumlardaki mutfaklar alçak pencereleri yoluyla bulaşık sularının ve artmış yemek soslarının pis kokularını sokağa salıyorlardı.

Üstlerini çıkarıp gömlekle kalmış kapıcılar hasır sandalyelere ata biner gibi oturmuş, araba kapılarının altında pipolarını içerken, sokaktaki insanlar, başları çıplak, şapkalı ellerinde, bitkin adımlarla yürüyorlardı.

Georges Duroy bulvara vardığında bir kez daha durdu, ne yapacağına karar verememişti. Ağaçların altında biraz temiz hava alabilmek için Champs-Élysées üzerinden Bois de Boulogne Caddesi'ne¹ çıkmak istemişti şimdi; ama başka bir arzu daha musallat olmuştu; bir aşk ilişkisi.

1 Étoile Meydanı'ndan Boulogne Ormanı'na giden ağaçlık yol. Bugünkü adı Foch Bulvarı – ç.n.

Bu aşk karşısına hangi surette çıkacaktı? Hiçbir fikri yoktu. Ama üç aydır, her gün, her gece onu bekliyordu. Gül cemali ve kadınlara çekici gelmesi dolayısıyla bir o çiçeğe bir bu çiçeğe konmuşluğu, azıcık aşk yapmışlığı yok değildi ama hep daha fazlasını ve daha iyisini umuyordu.

Cebi delik, bir yandan kamı da kaynarken sokak köşelerinde “evime gelsenize yakışıklı çocuk,” diye fısıldayan fahişelerle ilişkiye girmeye içi gidiyordu ama paralarını ödeyemeyecek diye peşlerinden gitmeye cesaret edemiyordu; ayrıca zaten başka bir şey de istiyordu, bu kadar bayağı olmayan başka öpücükler.

Orta malı kızların cirit attığı mekânları, balolarını, kafelerini, onların sokaklarını da sevmiyor değildi; onlara değmeyi, onlarla konuşmayı, senli benli olmayı, ucuz ve keskin parfümlerini içine çekmeyi, kendini onlara yakın hissetmeyi seviyordu. Sonuçta kadındı onlar, aşk için yaratılmış kadınlar. Aile babalarının yaradılışında olan aşağılama duygusuyla katiyen aşağılamıyordu onları.

Madeleine’e doğru döndü ve sıcakta takatsizce akan kalabalığın peşine takıldı. İnsanlarla dolu büyük kafeler kaldırırma taşıyor, aydınlatılmış camekânlarının parlak ve çiğ ışığının altında içki içen müşterilerini sergiliyorlardı. Önlerindeki yuvarlak ya da kare masaların üstünde kırmızı, sarı, yeşil, kahverengi, her renkte içeceklerle dolu bardaklar vardı, sürahilerin içinde de o bir içim berrak suyu soğutan iri, saydam buz parçaları ışıltıyordu.

Duroy adımlarını seyrekleştirmişti, bir şeyler içme arzusuyla boğazı kuruyordu.

Yakıcı bir susuzluk, bir yaz akşamı susuzluğu onu ele geçirmişti, buz gibi içeceklerin boğazından akıp giderkenki leziz hissini düşlüyordu. Ama o akşam sadece iki bira bile içse, ertesi günün kayıntısına veda etmesi gerekecekti, ay sonunda kurt misali aıklıkla geçen o saatleri de gayet iyi biliyordu.

Kendi kendine “Saati on etmeliyim, sonra biramı Café Americain’de içerim. Hay Allah kahretsin! Nasıl da susadım bir yandan!” dedi. Masaya oturmuş içkisini içen bütün o insanlara, canları istediğinde susuzluklarını giderebilen o insanlara ba-

kıyordu. Kendine güvenli, dinç bir edayla yürüyerek kafelerin önünden geçiyor, ve müşterilerin yüzlerine ve kıyafetlerine bir bakış atıp ceplerinde ne kadar paraları olabileceğini kestirmeye çalışıyordu. Böylece sakın sakın yerlerinde oturan bu insanlara karşı içini bir öfke kaphıyordu. Cepleri bir karıştırılsa içlerinden altınlar, sikkeler ve kuruşlar çıkardı. Her birinin ortalama en az 2 Louis'si² olsa gerekti; kafede yüz kişi kadar olduklarına göre, yüz kere 2 Louis dört bin frank yapar! “Domuzlar!” diye mırıldanıyordu, bir yandan tüm fiyakasıyla, salına salına yürürken. Sokağın iyice karanlık bir köşesinde bunlardan birini bir eline geçirebilse, büyük manevra günlerinde köylülerin tavuklarına yaptığı gibi hiç vicdan azabı çekmeden boynunu büküverirdi.

Afrika'da geçirdiği iki sene, Güney'deki küçük karakollarda Araplardan nasıl haraç kestiği aklındaydı. Ve Ouled-Alane aşiretinden üç kişinin hayatına mal olan; arkadaşları ve onunca yirmi tavuk, iki koyun ve bir miktar altın, altı ay boyunca da gelecek malzeme çıkardıkları kaçamağı hatırlayınca zalim ve keyifli bir tebessüm kondu dudağına.

Suçlular hiçbir zaman bulunamamıştı, doğru dürüst aranmamıştı da zaten, Araplar ne olsa askerlerin doğal avı olarak görülürdü.

Paris ise bambaşkaydı. Belde kılıç, elde altıpatlar, medeni huktan azade, öyle serbestçe, kibarca yağmalayamazdınız istediğiniz şeyi. Fethettikleri ülkede başıboş kalmış astsubay sevgilerini yüreğinde hissediyordu. Elbette, çölde geçirdiği iki seneyi özlüyordu. Orada kalmamış olması ne yazık! Ama işte, döneirse daha iyi olacağını ummuştu. Oysa şimdi!.. Ya, evet! Şimdi sahiden çok güzel olmuştu her şey!

Damağının kuruduğuna emin olmak ister gibi dilini ağzında gezdirip hafifçe şaklatıyordu.

İnsan kalabalığı bitkin ve ağır ağır etrafında akıp gidiyordu ve o da hâlâ “Hayvan sürüsü! Bu beyinsizlerin hepsinin cebi para doludur,” diye düşünüyordu. İnsanlara omuz atıyor ve

2 1 Louis: 20 frank değerinde altın para... Kitabın yazıldığı dönemde 100 santim 1 frank; 1 kuruş (Sous) 5 santim değerindeydi – ç.n.

ırlıkla neşeli bir parça çalıyordu. Çarptığı beyefendiler homurdanarak arkalarına bakıyor, hanımlar “Hayvana bak!” gibi laflar söylüyorlardı.

Vaudeville’in önünden geçti ve Café Américain’in karşısında durdu. Susuzluk işkence haline gelmişti, hâlâ bir bira içemez miyim diye soruyordu kendi kendine. Kararını vermeden önce yolun ortasındaki ışıklı saate baktı. Dokuzu çeyrek geçiyordu. Kendini biliyordu, birayla dolu bardak önüne gelir gelmez onu mideye indirecekti. Peki sonra ne yapacaktı, saat on bire kadar?

Yola devam etti. “Madeleine’in köşesine kadar giderim, oradan yavaş yavaş geri dönerim,” dedi kendi kendine.

Opéra Meydanı’nın köşesine geldiğinde, daha önce bir yerlerde gördüğünü belli belirsiz hatırladığı şişman, genç bir adamla karşılaştı.

Hafızasını yoklayarak adamın peşine takıldı, bir taraftan da alçak sesle “nerede görmüş olabilirim ben bu tiptemeyi?” diye söyleniyordu.

Zihninin altını üstüne getirse de bulmaya muvaffak olamıyordu; sonra aniden, ancak hafızanın yapabileceği bir numara sayesinde, aynı adam daha az şişman, daha genç ve süvari üniformasıyla göründü gözüne. Yüksek sesle bağırdı: “Bak sen! Forestier!” Ve hızla yetişip yürüyen adamın omzuna vurdu. Beriki arkasını döndü, ona baktı ve:

“Ne istiyorsunuz Mösyö?” dedi.

Duroy gülmeye başladı:

“Beni tanımadın mı?”

“Hayır.”

“6. Hafif Süvari Birliği’nden Georges Duroy.”

Forestier iki elini birden uzattı:

“Vay! Eski dostum! Nasılsın?”

“Gayet iyi, ya sen nasılsın?”

“Sorma! Ben pek iyi değilim; Ciğerlerim hamura döndü desem yeridir. Paris’e döndüğüm yıl Bougival’de bronşite yakalandım, ondan beri yılın altı ayı öksürüyorum. Dört yıldır bu böyle.”

“Hay Allah! Sağlıklı görünüyorsun halbuki.”